

Μετέωρες οι κυβερνητικές υποσχέσεις για τα υδατικά θέματα της Θεσσαλίας

Μετά την παρέλευση ενός αξιόλογου χρονικού διαστήματος δέκα μηνών από την ανάληψη της διακυβέρνησης από τη ΝΔ και τον κ. Μητσοτάκη, είναι πλέον καιρός να υπάρξουν κάποια σχόλια/συμπεράσματα για το έργο που παρήχθη στον τομέα των υδάτων στη Θεσσαλία.

Με δεδομένο μάλιστα ότι η πανδημία καθόλου δεν επηρέασε την παραγωγή έργου από την Κυβέρνηση (το αποδεικνύουν τα Ν/Σ για την παιδεία, περιβάλλον, δικαιοσύνη κ.ά.), η απραξία στον τομέα υδάτων και μάλιστα σε μια δύσκολη υδρολογική χρονιά, προκαλεί εύλογες απορίες.

Επειδή πολλοί ρωτούν τι ακριβώς θα έπρεπε να έχουν κάνει (όχι με δηλώσεις αλλά με έργα) τα διάφορα Υπουργεία και ποιες είναι οι εκκρεμότητες που υπάρχουν σε αντίστοιχες δράσεις και έργα για τα ύδατα της Θεσσαλίας, παραθέτουμε συνοπτικά κάποιες βασικές παραμέτρους του ζητήματος, κατά τομέα ευθύνης:

1. Σχεδιασμός για άμεση αντιμετώπιση υδατικών ελλειμμάτων εντός της λεκάνης Πηνειού. Υπάρχουν τα αναθεωρημένα (2017) Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΥ), τα οποία επιτρέπουν την απρόσκοπτη προώθηση βασικών, μεσαίου μεγέθους, έργων ταμείου νερού (και τα αντίστοιχα έργα μεταφοράς - άρδευσης), όπως Σκοπιάς (Ενιπέα Φαρσάλων), Πύλης και Νεοχωρίτη (Τρικάλων), Μουζακίου, Ελασσόνας και

άλλα μικρότερα έργα, κάποια από τα οποία διαθέτουν αξιόλογο βαθμό ωριμότητας.

Αρμόδια Υπουργεία (κυρίως) το Υποδομών και το Αγροτικής Ανάπτυξης.

Έως σήμερα δεν διαπιστώνεται καμία πρόοδος ή έστω πολιτική δέσμευση ότι ένα τουλάχιστον από τα προαναφερθέντα έργα θα προωθηθεί εντός της τρέχουσας κυβερνητικής 4ετίας.

Στο μεταξύ, τα υδατικά ελλείμματα της Θεσσαλίας ολοένα διευρύνονται.

Και όπως έλεγε πριν πέντε μήνες στη Λάρισα ο υπουργός κ. Κ. Καραμανλής (ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, 27/1/2020): «Η Θεσσαλία αντιμετωπίζει ένα σοβαρότατο και επείγον υδατικό και οικολογικό πρόβλημα, εξ αιτίας της υπεραντλήσεως μη ανανεούμενων υπόγειων υδάτων. Δεν μπορούμε να ενδιαφερόμαστε για το περιβάλλον και να το αγνοούμε αυτό, ούτε να συζητάμε για βιώσιμη ανάπτυξη και να μην λύνουμε ένα τέτοιο πρόβλημα...».

Περιττό να προσθέσουμε οτιδήποτε!

2. Ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της λεκάνης Πηνειού από εκείνη του Αχελώου. Αυτή μπορεί να επιτευχθεί με την ολοκλήρωση του φράγματος Συκιάς και της σήραγγας μεταφοράς νερού, με σκοπό κυρίως (αλλά όχι μόνο) την αναπλήρωση των μόνιμων υπόγειων αποθεμάτων νερού, που έχουν εξαντληθεί από τις ανεξέλεγκτες (με την ανοχή

της Πολιτείας) υπεραντλήσεις των 25 τελευταίων ετών.

Να τι έλεγε στην ίδια ομιλία του γι' αυτά τα έργα ο κ. Κ. Καραμανλής: «...ξεκινάμε από μηδενική βάση, γιατί το σχέδιο διαχείρισης των υδάτων της λεκάνης απορροής Αχελώου, που εγκρίθηκε επί ΣΥΡΙΖΑ στο τέλος του 2017, προβλέπει μηδενική μεταφορά υδάτων προς τη Θεσσαλία. Συνεπώς πρέπει να εξετασθεί και να διερευνηθεί η δυνατότητα τροποποίησης του υφιστάμενου σχεδιασμού του φράγματος Συκιάς...».

Έως σήμερα όμως ούτε ο σχεδιασμός για τη Συκιά ανακοινώθηκε, ούτε τεχνικές μελέτες δημοπρατήθηκαν, ούτε οριστικοποιήθηκε η επιλογή πως θα αποφευχθεί η κατάκλιση της Μονής Μυροφύλλου (απόφαση 26/2014 του ΣτΕ), ούτε υπήρξαν αποφάσεις για τον (ή τους) υδροηλεκτρικούς σταθμούς που θα αξιοποιήσουν τα νερά της Συκιάς. Χωρίς την οριστικοποίηση όλων των παραπάνω θεμάτων, δεν είναι δυνατόν να προκηρυχθεί η αναγκαία νέα τεχνική μελέτη για το φράγμα Συκιάς και να υπάρξει πρόοδος στην υπόθεση μεταφοράς υδάτων του Αχελώου στη λεκάνη του Πηνειού!

3. Αλλά και από την πλευρά του υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας (και υδάτων) κ. Κ. Χατζηδάκη δεν υπήρξε κάποια εξέλιξη στην εκκρεμότητα αναθεώρησης των ΣΔΥ και την επαναφορά του σεναρίου (όπως αυτό ίσχυε πριν το 2017) για μετα-

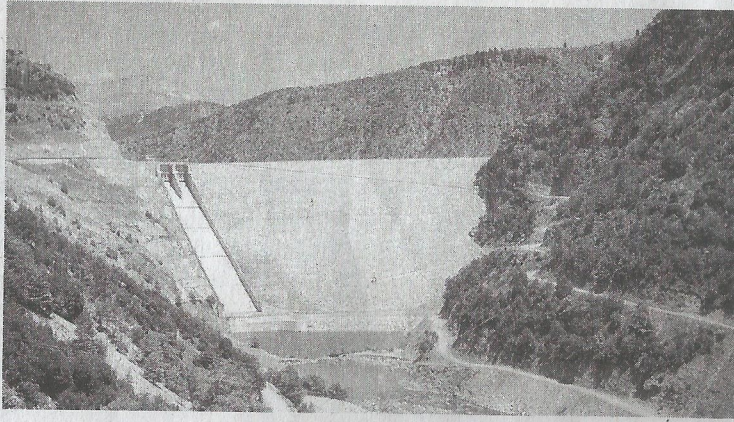
φορά υδάτων από τον Αχελώο.

Στην πράξη, και οι δύο Υπουργοί δεν εργάζονται στην κατεύθυνση στην οποία δημοσίως δεσμεύτηκε ο κ. Πρωθυπουργός, δηλαδή ότι θα ολοκληρώσει τα έργα Άνω Αχελώου. Ή μήπως να υποθέσουμε ότι και ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης, για λόγους που δεν γνωρίζουμε, έχει μεταβάλλει την διακηρυγμένη θέση του;

Πρέπει να τονιστεί ότι η όποια μεταφορά υδάτων πρέπει να είναι συμβατή με τις ποιοτικές (οικολογικές κυρίως) και ποσοτικές ανάγκες της λεκάνης Πηνειού.

Ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κ. Χατζηδάκης, όταν πριν λίγους μήνες πείστηκε από τις θεσσαλικές οργανώσεις, επειδή είχε «ξεκάσει» να συμπεριλάβει τη Συκιά στον ενεργειακό σχεδιασμό της χώρας έως το 2030, υποχώρησε μεν με δηλώσεις ότι τελικά θα αξιοποιηθεί ενεργειακά η Συκιά, όμως τίποτε δεν προχώρησε επί της ουσίας. Στο μεταξύ, άλλα έργα ΑΠΕ, ιδίως ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά και έργα υδρογονανθράκων (φυσικό αέριο) προωθούνται απρόσκοπτα και προνομιακά, παρά τις πιέσεις που δέχεται η Κυβέρνηση για οικολογικές επιπτώσεις, εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων κ.ά.

Μήπως τελικά το σκηνικό της εγκατάλειψης των έργων Αχελώου (συμπεριλαμβανομένης της Συκιάς και της Μεσοχώρας) συνδέεται και με πιέσεις από τον επιχειρηματικό χώρο;

4. Σε ό,τι αφορά στον πρωτογενή τομέα, πολλοί αναλυτές της εξέλιξης της Ελληνικής οικονομίας μετά την πανδημία, αναγνωρίζουν ότι πρόκειται για τον τομέα με τις λιγότερες αβεβαιότητες. Διότι δεν επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την πανδημία (όπως π.χ. ο τουρισμός) και προσφέρεται προνομιακά, στη βάση φυσικά ενός νέου σχεδιασμού με μέτρα στήριξης και κατεύθυνσης των αγροτών, για πρόσθετες επενδύσεις και παραγωγή πλούτου για την ανάπτυξη της χώρας.

Η Θεσσαλία, αυτονόητα, θα αποτελούσε πρώτη επιλογή για κάτι τέτοιο.

Όμως, πόσο έχει ασχοληθεί ο αρμόδιος υπουργός Γεωργίας κ. Βορίδης με αυτές τις προοπτικές;

Γιατί δεν είδαμε κάποια διαβούλευση ή συνεργασία με επιστημονικούς και παραγωγικούς φορείς στη Θεσσαλία;

Πώς σκέπτεται να χειρισθεί το μεγάλο θέμα των αρδεύσεων, οι οποίες στην πραγματικότητα στηρίζονται τόσο στη συνεχιζόμενη καταστροφική υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας των υδατικών οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας, όσο και στην ανοχή των αρχών στην κατάφωρη (κάθε χρόνο) υπέρβαση του υδατικού της ισοζυγίου;

Τι μέτρα προτείνει το Υπουργείο Γεωργίας για τη συνεχιζόμενη υποβάθμιση των εδαφών που αποτελούν (μαζί με το υδατικό) θεμελιώδεις παράγοντες που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την αειφορική ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα; Τι πιέσεις ασκεί και πώς συνεργάζεται με τα προαναφερθέντα Υπουργεία ώστε να αντιμετωπίσουν σφαιρικά τα μεγάλα προβλήματα της Θεσσαλίας;

5. Τέλος, σε μια Κυβέρνηση που παρουσιάζει εκσυγχρονιστικό προφίλ, είναι αδύνατον να μην έχουν αντιληφθεί, (ειδικά τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης), ότι το θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης υδάτων είναι ξεπερασμένο, επιβαρυντικό για το περιβάλλον, συμβάλλει στη σπατάλη του νερού και επιφέρει τεράστια αύξηση στη δαπάνη του κόστους άρδευσης (λόγω ενέργειας) και κατ' επέκταση, στο τελικό κόστος παραγωγής αγροτικών προϊόντων.

Δυστυχώς, ο αρμόδιος κ. Χατζηδάκης (και η Κυβέρνηση) αγνόησε τις προτάσεις που από καιρό οι θεσσαλικοί φορείς (ΠΕΔ, επιμελητήρια, επιστημονικές οργανώσεις κ.λπ.) είχαν υποβάλει για δημιουργία φορέα διαχείρισης υδάτων με συμμετοχή των χρηστών, όπως συμβαίνει σε

Από τους Φ. Γέμτο, Κ. Γιαννακό, Κ. Γκούμα, Γ. Καλλή

πολλές άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Φαίνεται όμως ότι ούτε τον κ. Βορίδη απασχόλησαν οι επιπτώσεις από τη διαιώνιση αυτών των προβλημάτων.

Ή μήπως πιστεύει ότι με το να γίνουν οι αγρότες μικροεπενδυτές φωτοβολταϊκών «επιλιύεται» το πρόβλημα της μεγάλης ενεργειακής δαπάνης (το ισχυρίζονταν πανηγυρικά και ο κ. Κόκκαλης επί ΣΥΡΙΖΑ) και ότι αίρονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τις υπεραντλήσεις; Όλα όσα λέμε θεωρούμε ότι αποτελούν υποχρέωση οποιασδήποτε Κυβέρνησης. Μικροπολιτική και φθηνές κομματικές «αψιμαχίες» δεν είναι στις προθέσεις μας.

Ο καθένας πλέον καλείται να αναλάβει τις ευθύνες του.

Οι τοπικοί ηγέτες των Θεσσαλών (Βουλευτές, Περιφέρεια, Δήμοι κ.λπ.) γνωρίζουν τα θέματα, έχουν από χρόνια υποβάλει τεκμηριωμένες προτάσεις και δεν μένει παρά να διεκδικήσουν την υλοποίησή τους από τον Πρωθυπουργό κ. Κ. Μητσοτάκη και τους Υπουργούς του, δηλαδή όπως ακριβώς πολιτεύθηκαν όλα αυτά τα χρόνια απέναντι στις προηγούμενες Κυβερνήσεις.

Ανάλογα με τη στάση τους πιστεύουμε ότι θα κριθούν από τους πολίτες της Θεσσαλίας!

* **Γέμτος Φάνης**, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

* **Γιαννακός Κώστας**, πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας

* **Γκούμας Κώστας**, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ

* **Καλλής Γιάννης**, πρόεδρος Εταιρείας Θεσσαλικών Μελετών (ΕΘΕΜ)